

Název, abstrakt a klíčová slova v českém jazyce

Postavení kontrolního orgánu akciové společnosti řídicí koncern

Abstrakt

Postavení kontrolního orgánu akciové společnosti řídicí koncern (zejména ve vztahu ke kótovaným společnostem a mezinárodním koncernům ovlivněných principy *corporate governance*), je stěžejní problematikou akciového práva, které se doposud tuzemská právní doktrína významně nevěnovala. Předkládaná disertační práce je proto věnována především rozsahu působnosti kontrolního orgánu akciové společnosti řídicí koncern ovlivněné existencí koncernových vztahů a analýze souvisejících funkčních prvků kontrolních mechanismů koncernu.

Metodologické zázemí pro řešení problematiky postavení kontrolního orgánu akciové společnosti řídicí koncern, a tedy teoretické vědecké metody výzkumu, tvoří zejména metoda analýzy (tj. klasifikační analýza, vztahová analýza a kauzální analýza) a kombinovaně i komparace a indukce. V návaznosti na vědecké metody použité pro shromáždění jednotlivých poznatků byla pro účely zobecnění získaných závěrů následně použita vědecká metoda syntézy (v podobě analyticko-syntetických poznávacích postupů), abstrakce a dedukce. Ve vztahu k výkladu právního textu, resp. jeho interpretaci, byl použit výklad jazykový, logický, formálně systematický, subjektivně historický a objektivně teleologický společně s výkladem komparativním. Při užití komparativního výkladu (v návaznosti na vědeckou metodu komparativní) bylo zohledněno především právo německé a rakouské (okrajově pak v dílčích podkapitolách i právo švýcarské, právo Spojených států amerických či Evropské Unie).

Hlavním výzkumným cílem práce bylo analyzovat, jaké je postavení kontrolního orgánu akciové společnosti (tj. dozorčí rady) řídicí koncern. Lze uzavřít, že působnost dozorčí rady řídicí akciové společnosti se ve vztahu ke koncernovému řízení v rámci dualistického systému zrcadlově promítá (srov. zrcadlový efekt) do výkonu působnosti představenstva řídicí osoby. Správní rada, jakožto monokratický orgán monistického systému řízení akciové společnosti, realizuje svou kontrolní působnost napříč vnitřní strukturou koncernu jednodušeji, jelikož jí přímo náleží oprávnění statutárního orgánu kontrolní mechanismy a dohledová oprávnění za pomoci jednotného řízení prosadit.

Kromě úvodu a závěru je disertační práce rozdělena do tří částí. Každá část je dále členěna do kapitol (a dále též podkapitol) vnitřně strukturovaných až do pěti úrovní obsahu disertační práce.

Část 2 předně vymezuje hranice fenoménu (principů) *corporate governance* a jeho vliv na formování práv a povinností kontrolního orgánu v dualistickém a monistickém systému řízení akciové společnosti. Část (a její kapitoly) blíže rozebírá efektivní a účinnou koncepci kontroly a postavení kontrolního orgánu, která je vnímána jako primát moderní akciové společnosti. Analyzována je samotná působnost dozorčí rady akciové společnosti ve vztahu k jednotlivým právům a povinnostem jejích členů a konečně i tvorba fakultativních orgánů.

Část 3 ve vztahu k jednotnému řízení a postavení kontrolního orgánu řídicí osoby podává obraz komplexnosti matrixu vnitřních vztahů podnikatelského seskupení v kvalitě koncernu a právních/faktických vztahů jeho členů. V reflexi komparativního pohledu do německého a rakouského akciového práva autor vymezuje kvalifikaci kontrolního orgánu akciové společnosti řídicí koncern z pohledu doplňkové "koncernové" působnosti vůči řízeným osobám v korporacním právu tuzemském. Zcela klíčovým aspektem efektivní implementace kontrolních mechanismů: (i) řídicí osoby; a (ii) řízených osob; představuje spolupráce představenstva a dozorčí rady řídicí osoby a s ní související podvolení se projevům řídicího vlivu ze strany orgánů řízených osob (nezávisle na skutečnosti, zdali je akceptace vlivu faktická či smluvní - projevující se obdobou ovládací smlouvy). Za hybatele koncernové kontrolní působnosti lze považovat koncernový zájem, který představuje zájmovou jednotu koncernového směřování. Dodatečně je rozebrána i působnost a organizační struktura nejružnějších poradních či iniciativních útvarů/odborů pro vybraná odborná témata, které orgány akciové společnosti mohou v rámci své organizační struktury zřizovat. Tyto poradní/iniciační útvary organizační struktury volených orgánů akciové společnosti označujeme jako (expertní) výbory. Akciové společnosti, jejichž akcie jsou kótované na burze, vytváření zpravidla výbor pro jmenování, odměňování a audit.

Část 4 rozebírá a vyzdvihuje důležitost funkční koncepce komunikace s investory včetně prostředků prosazení instrumentů nezávislosti do struktury obligatorních orgánů (především) akciové společnosti s akcentem na prvky *corporate governance*. Praxe promítá prvky dodatečné (investiční/akcionářské) nezávislosti do funkcí Interního auditu a tzv. (*Lead Independent Director*). Zřízení Interního auditu na úrovni řídicí osoby s působností výkonu kontroly ve vztahu k řízeným osobám odráží problém centralizace a internacionalizace funkce Interního auditu. Efekt prolamování vlivu akcionářů či investorů (převážně v akciových společnostech s monistickým systémem řízení) je dále analyzován i ve vztahu k funkci *Lead Independent Director*, jehož role vnáší mediační a poradenské mechanismy do vnitřní organizace volených orgánů akciové společnosti. Lze konstatovat, že funkčně je tato role

efektivnější v monistickém systému řízení akciové společnosti, avšak i pro dualistický systém přináší řadu výhod.

V závěru jsou shrnuty poznatky získané analýzou výzkumných otázek a současně též odpovědi na jednotlivé výzkumné otázky, které představují stěžejní závěry pro dosažení výzkumného cíle disertační práce.

Klíčová slova: koncern, kontrolní orgán, jednotné řízení

